

"כשאמהות יכירו בכך שהן שונאות את ילדיהן, האהבה שלהן רק תתעצם"

רגשות שליליים המופנים אל ילדינו
מעוררים אצלנו אשמה גדולה, אולם ד"ר
מרגו לוי, פסיכותרפסטית החוקרת
אמביוולנטיות אִמֶּהִית, מאמינה כי הניגודים
הללו הם אלה ההופכים את חוויית
האִמֶּהִית לשלמה

"התפיסה לגבי אמהות עדיין בינארית מאוד. או שהאם טובה, מסורה, נמצאת שם תמיד ואוהבת לחלוטין, או שהיא רעה" צילום:
magic_creator / Shutterstock.com

נועה לימונה

פורסם ב-17.06.21

אִמָּהוּת היא אחת מחוויות החיים המורכבות והמסתוריות ביותר שיש. חלק מהזמן, היא עוצמתית ומציפה; בחלקים אחרים, נדמה שהיא בנויה מרצף של פעולות שגרתיות ומונוטוניות. בשביל ד"ר מרגו לוי (64), פסיכותרפיסטית אוסטרלית החיה בניו יורק ועוסקת באִמהות ובחוויות השונות הכרוכות בה, זו בראש ובראשונה חוויה אמביוולנטית, שהיא מעדיפה לתאר דרך המושג של "הפרעה". "אני מגדירה אִמהות כחוויה מבולגנת ומלאה בהפרעות", היא אומרת בראיון שנערך בזום בעת ביקורה בישראל בחודש שעבר.

לוי מבקרת כאן לעתים קרובות. אבי בעלה, היא מספרת, נלחם במלחמת העצמאות, ולפני כמה שנים עשה עלייה. מי ם ובן זוגה נמצאים על

בוגרים, סבתא לארבעה נכדים, ובין עבודותיה
אפשר למנות מחקר על האופנים שבהם משפיע
אי פוריות על הנפש, ואמהות אמביוולנטיות,
המופיעים בספרה "The Maternal
Experience: Encounters with
"Ambivalence and Love".

מרגישה טוב, יש הרבה איסורים. ואז התינוק נולד, והשינה שלך מופרעת, כל סדר היום שלך מופרע, ומאותו רגע, ולמעשה לנצח, את נמצאת במצב של כוננות", היא מסבירה. "אבל היופי הוא שההפרעה יכולה להיות גם הזדמנות מתמדת לחידוש של האהבה שלך".

"תינוק צריך שאמא שלו תחיה. הוא לא צריך להרגיש שאי אפשר לנשום לידו"

זו לא טפשת הריון, אלא המוח שלכן שמתכוון ללידה טובה יותר

"יש לכן פצצה ביד": הכירו את האוכל שמפורר לילדינו את העצמות

זרימה והפרעה, אהבה ושנאה - העבודה של לוי עוסקת בניגודים המרכיבים את חוויית האמהות, ולדרורה - הוסרו אוי "חמוד הרושח"

שיש כיסא ריק בחדר לאמא", היא אומרת. "היא
לא שם, אבל היא תמיד שם".

מאז התפרסם ספרה המכונן של אדריאן ריץ',
"ילוד אישה", נודע שאמהות איננה רק חוויה
פרטית, אלא גם מוסד חברתי. ככזה, הוא פועל

אימהות ונשים, שנשפטות בראש ובראשונה על פי מידת מחויבותן לקוד האמהות המקומי ולהתנהגויות המצופות מהן, שנגזרות ממנו.

אמהות שלמה

ביסוד האמהות כמוסד עומדות כמה אקסיומות. אחת מהן, היא שהאם מאושרת תמיד באמהותה, ושהחוויה האמהית מורכבת רק מרגשות חיוביים של האם כלפי ילדה. ריץ' קראה תיגר על האקסיומה הזאת, והעלתה לדיון את המושג של "אמהות אמביוולנטית" - חוויה שמורכבת משלל רגשות סותרים. למרות שעברו כבר יותר מארבעה עשורים מאז שהתפרסם הספר של ריץ', המחשבה על אמהות נורמטיבית ככזו שכוללת גם רגשות שליליים, ביניהם זעם ושנאה, קשה לעיכול עבור רוב האנשים.

זו הסיבה העיקרית שהניעה את לוי לכתוב ספר
בנושא. אפרופו הפרעה, לוי רוצה להפריע את
השיח המקובל לגבי אִמָּהוּת. "התפיסה לגבי
אִמָּהוּת עדיין בינארית מאוד", היא מסבירה, "או
שהאם טובה, מסורה, נמצאת שם תמיד ואוהבת
לחלוטין, או שהיא רעה. אבל זה לא מציאותי.
אִמָּהוּת נורמטיבית היא שילוב של אהבה עם
רגעים של שנאה".

THE MATERNAL EXPERIENCE

ENCOUNTERS WITH AMBIVALENCE AND LOVE

MARGO LOWY

עטיפת ספרה של מרגו לוי צילום: Routledge

שנאה זו מילה חזקה.

"נכון, ולאנשים קשה לשמוע אותה בהקשר של אמהות. אבל אני חושבת ששנאה היא לא ההפך מאהבה, אלא אדישות - כשהאם לא חשה דבר כלפי הילד שלה. כשאני מדברת על שנאה, זה

לפי התזה המרכזית של לוי, אמביוולנטיות - שהיא מגדירה כיכולת להכיר בקיומם של כל הרגשות שהקשר מעורר, ולא רק בחיוביים שבהם - דווקא מגבירה את האהבה. לתפיסתה, ככל שאימהות יכירו ברגעים שבהן הן חשות שנאה כלפי ילדיהן, כך אהבתן אליהם תתעצם - האמהות שלהן תהיה שלמה יותר.

בספר, היא נעזרה בתיאורטיקנים פסיכואנליטיים כמו מלאני קליין, דונלד ויניקוט ווילפרד ביון, כדי לשטוח את טענותיה, והשתמשה לדבריה בדוגמאות קולנועיות כדי להסביר ולהדגים אותן. "יש סרט צרפתי בשם 'A Happy Event', שמתאר את השנה הראשונה לאמהות ואת הפער בין הפנטזיה למציאות. הדמות הראשית מתהלכת כל הזמן במיץ האופן שבו דמיינה

אחרי שהיא פותרת עניינים בינה לבין אמה שלה -
היא מבינה שהיא צריכה להיכנע למציאות".

"לא יכולות להודות בזה"

כשבתה הבכורה של לוי היתה בת שלוש, היא
צפתה לראשונה בסרט "בחירתה של סופי".
"באותה תקופה ניסיתי להרות שוב ולא הצלחתי,
ואחרי שצפיתי בסרט, חשבתי על כך שאולי יש

לא מסוגלת לבחור בין הילדה שלי לבין הרעיון של ילד נוסף".

המעבר בין אִמָּהוּת לילד אחד לאִמָּהוּת לשניים ויותר מאלצת אימהות רבות להכיר בכך שהן לא יכולות להיות מושלמות, מסבירה לוי. "ויניקוט טבע את המונח 'אם טובה דיה', אבל אני מעדיפה את המילה 'מספיקה', כי המילה 'טובה' כבר מכילה שיפוט. כולנו מסתובבת עם דימוי של אידיאל אִמָּהִי, ואם אימהות חושבות שהן צריכות לממש את הדימוי המושלם הזה, ובה בעת הן מרגישות שהן לא עומדות בו, נוצר פער גדול, שמלווה בהרבה אשמה".

"כשהקורונה החלה", היא ממשיכה, "הרבה אימהות חוו את מה שאני כותבת עליו, משום שאי

שנוצר. אלה רגשות שמוכרחים להכיר בהם ולתקשר אותם."

...ct Mother - SNL

קורדיט: Saturday Night Live

**האם ההסבר שלך לרגשות השנאה באמהות
הוא טבעי או שאת מסבירה את קיומם באופן
תרבותי וחברתי, ככאלה שנובעים מהאופן
שבו החברה שלנו בנויה, העומס שמוטל על
כתפי האימהות, הבידול שלהן וכולי?**

"אני חושבת שזה הכל ביחד. זה חלק מהאמהות וזה גם חברתי ותלוי בכמות התמיכה שיש לכל אמא ובמערכות היחסים האחרות שלה. אני מאמינה שכל האימהות חוות אמביוולנטיות בדרכן, אבל רובן לא יכולות להודות בזה ולקבל את זה, ואני חושבת שאילו היו מקבלות את זה, זה היה עוזר להן".

את אומרת שכל שמכירים ברגשות האלה ונותנים להם מקום, כך אוהבים יותר. את יכולה להסביר את המנגנון הזה?

"אתן לך דוגמה: אמא שמטיילת בפארק עם הפעוט ועם התינוק שלה. היא צריכה להחליף חיתול לתינוק, אז היא מבקשת מהפעוט לחכות כמה דקות בזמן שהיא ייחיקה עם התינוק, אבל

הולכת לקראתו, והיא מלאה בפחד, בסבל ובכעס,
כי הוא לא הקשיב לה. היא יודעת שהיא לא
צריכה לכעוס, כי הוא רק ילד קטן, אבל בכל זאת
היא מרגישה כך, והיא ניגשת אליו עם כל הרגשות
האלה, ומטפסת בסולם, אבל כשהיא מגיעה
לקצה, ברגע אחד היא מוצפת באהבה כלפיו. היא
עברה דרך כל הרגשות האלה, והיתה שם גם
שנאה בפנים, והרגשות הללו בסופו של דבר
חיזקו את האהבה שלה, כך אני מאמינה".

רגשות שליליים כלפי ילדים מעוררים אשמה
גדולה. אין אמא שלא מכירה את זה - את נתקפת
בכעס גדול על ילדייך ברגע מסוים, ורגע לאחר
מכן מוצפת באשמה על הזעם הזה. לפי לוי,
אשמה היא רגש שיש לו נטייה לסטגנציה.
"אנחנו נאחזים באשרי עמים למשך שנים

'אבל', אפשר לזוז איתה. אשמה היא אחרת. נלכדים בה. אימהות זקוקות לזרימה, וכל דבר שהוא נוקשה, כמו אדישות, למשל, עוצר אותן, תוקע את האמהות שלהן", היא מסבירה.

לדברי לוי, ככל שנכיר יותר בקיומם של הרגשות השליליים באמהות, תהיה בה פחות נוקשות, וכשהנוקשות משתחררת, יש גם מקום רב יותר לרגשות החיוביים. "כשמכירים ברגעי השנאה", היא מסכמת, "הם נספגים לתוך האהבה, והאהבה רק מתחזקת, משום שההכרה בכל קשת הרגשות של החוויה האמהית מאפשרת לחוות את האמהות במלואה, ולכך אנחנו צריכים לשאוף - כחברה וכיחידים".

נועה לימונה

עיתונאית, כתבת הורות ומשפחה של עיתון
"הארץ",

מחברת הטור "הורה נבוכים" בגלריה שישי

noa.limone@haaretz.co.il

תגיות קשורות:

הריון הריון הריון משפחה הורות
הורים אימהות

| Recommended

בחירות ומהפכה

מ

ב

א

ז

ה

ה

מ

מ

ל

ה

ו

ה

ממומן

**Health
MAGIC
™ Pants**

**/ הסוד
אותו
הסלבס
לובשות
וכך
מתגאות
בבטן
שטוחה...**

**הארץ /
אילתור
קומי יכול
לעשות
פלאים
להורות
שלכם**

**הארץ / שבת
אחרונה של
נתניהו
בבלפור?
הניסיון של
אהוד...**

מ

א

y

s

ממומן

**footy m
assager
/ carnet**

**הארץ /
על
הולדתה
..**

**הארץ / מחקר
ישראלי מצא**

ל
ב
א
ה
ה
ע

המהפכני
הגיע
לישראל:
משפר
זרימת...

המודרני
והניאנדרטלי...
הגאה
בישראל

מ
ח
ה
ל
ל

ממומן
Channel
/ 22
הישראלים
נוהרים
לאודסה:
צפי
לתשואה
של
כ-15...

הארץ /
אבא שלו
הוא
אגדה
ישראלית,
הוא כוכב
נערץ...

הארץ / עירום
גברי, אוטינג
ולאומנות
גרמנית:
סיפורו...

להוספת
תגובה מזהה

לבחירת השם
ככינוי קבוע

שם

הזינו שם שיוצג באתר

תגובה

משלוח תגובה מהווה הסכמה לתנאי השימוש של אתר הארץ

שלחו

